

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud: G. Gorun)
Instanța de Apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, A. Doga, A. Nogai)

DECIZIE

23 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Valentina Clevadî

Iurie Bejenaru

Liliana Catan

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de avocatul Aronov Roman, în interesele lui Secikin Biolent Ahmet, împotriva deciziei din 05.05.2015 a Curții de Apel Chișinău,
adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Secikin Biolent Ahmet împotriva lui Toro Grigore privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă :

La data de 17 iulie 2012, Secikin Biolent Ahmet s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Toro Grigore, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 70650 dolari SUA sau echivalentul în lei, conform cursului valutar al BNM la data executării hotărîrii de judecată, precum și obligarea lui Toro Grigore la restituirea a 58975,32 gr de aur (999,9°) și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că i-a acordat lui Toro Grigore un împrumut în sumă de 70650 dolari SUA și 58975,32 gr de aur (999,9°), pentru îmbunătățirea afacerii pe care o desfășura la acel moment, fiind întocmită și o recipisă semnată de către Toro Grigore. În baza acestei recipise, Toro Grigore s-a obligat să restituie suma împrumutată, însă acesta nu și-a onorat obligația asumată.

Mai indică reclamantul că a acordat împrumutul în termenul și în condițiile stabilite în recipisă, astfel îndeplinindu-și toate obligațiile asumate față de debitor, însă pînă la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată, Toro Grigore nu și-a îndeplinit obligațiunile sale pecuniare față de creditor și intenționat se eschivează de la restituirea împrumutului, invocând diferite pretexte.

Afirmă reclamantul că deoarece Toro Grigore se eschivează de la restituirea împrumutului, demonstrând un comportament de rea-credință la executarea obligațiilor pecuniare, a expediat în adresa pîrîtului o notă extrajudiciară privind rambursarea datoriei și revendicarea din posesia lui Toro Grigore bunurilor acordate, însă, în termenul stabilit, nu a primit nici un răspuns.

Solicită reclamantul-Secikin Biolent Ahmet încasarea de la Toro Grigore a

datoriei în sumă de 70650 dolari SUA sau echivalentul în lei conform cursului valutar al BNM la data executării obligației și obligarea lui Toro Grigore la restituirea de bunuri - 58975,32 gr de aur (999,9°), precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 februarie 2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis acțiunea înaintată de Secikin Biolent Ahmet și s-a încasat de la Toro Grigore în beneficiul lui Secikin Biolent Ahmet datoria în sumă de 70650 dolari SUA sau echivalentul în lei conform cursului valutar al BNM la data executării hotărârii de judecată; s-a obligat Toro Grigore să-i restituie lui Secikin Biolent Ahmet bunurile și anume 58975,32 gr de aur (999,9°) în termen de 30 de zile calendaristice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești; s-a încasat de la Toro Grigore în beneficiul lui Secikin Biolent Ahmet taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 12500 lei și taxa de stat în sumă de 37500 lei.

Prin decizia din 08 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de Toro Grigore, s-a casat hotărârea din 12.02.2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 01 aprilie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de avocatul Aronov Roman în interesele lui Secikin Biolent Ahmet, s-a casat decizia din 08 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 05 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Toro Grigore, s-a casat hotărârea din 12.02.2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

La data de 01.06.2015 avocatul Aronov Roman, în interesele lui Secikin Biolent Ahmet, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecatori.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia contestată este vădit ilegală și pasibilă casării, deoarece este emisă cu aplicarea eronată a normelor legale și cu depășirea mandatului său la judecarea acțiunii, precum și formarea unei atitudini preconcepționate defavorabile recurentului-reclamant și favorabile intimatului dator, iar simpla afirmație a unei stări de fapt, fără coroborarea acesteia cu alte mijloace de probă, nu poate fi acceptată ca adevăr.

În astfel de condiții, recurentul conchide că instanța de apel nu a examinat corect și multiaspectual fondul cauzei, iar prin adoptarea unei decizii vădit ilegale a încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil garantat de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Astfel, recurentul reține că erorile admise de instanța de apel contravin principiului nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă proprii pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 februarie 1984, potrivit căreia hotărârea poate fi întocmită liber, dar trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă într-un mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de părți, adică formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de: corectitudine, certitudine, concretețe, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), sobrietate, oficialitate și relevanță.

Susține recurentul că instanța de apel, la emiterea deciziei s-a bazat pe prevederile

art. 217 alin. (1) Cod civil, art. 138 alin. (4), art. 139 alin. (1), alin. (4), art. 466 alin. (1), alin. (5) CPC, însă aceste norme de drept nu au fost corelate cu speța dată, deoarece articolele citate supra se referă la recunoașterea actelor eliberate, redactate sau legalizate de autorități competente străine (eliberate de autorități și de persoane cu funcție de răspundere în limitele competenței și împuternicirilor lor), pe când la momentul întocmirii recipisei din 16.12.2009 nici Secikin Biolent și nici Toro Grigore nu aveau calitatea autorității competente străine sau a persoanei cu funcție de răspundere, iar recipisă din 16.12.2009 a fost eliberată de către cetățeanul Republicii Moldova Toro Grigore și nicidecum de către autorități competente străine.

La fel, recurentul nu este de acord nici cu indicarea de către instanța de apel a prevederilor art.art. 118 alin. (1), alin. (4), art. 138 alin. (4), art. 466 alin. (5) CPC, deoarece nu are nici o utilitate procesuală și nu suportă nici o critică juridică. Ori, prin prisma a mai multor acte normative atât la nivel național, cât și internațional (art. 13 alin. (2) din Constituția RM, Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești nr. 3465 din 01.09.1989, Legea privind aprobarea Concepției politicii naționale a RM nr. 546 din 19.12.2003, Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001) limba rusă în RM nu poate fi calificată ca limbă străină. Mai mult decât atât, de către instanța de apel urmau să fie întreprinse toate măsurile necesare ca încheierea din 17.12.2013, prin care a fost dispusă efectuarea expertizei grafoscopice, să fie executată efectiv, cu prezentarea în fața expertului a tuturor materialelor necesare efectuării expertizei, inclusiv a specimenelor de semnături, pentru a confirma sau infirma faptul dacă textul și semnătura recipisei litigioase, aparține intimatului-Toro Grigore.

A mai invocat recurentul că este incontestabil și faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor care au stat la baza rejudecării pricinii, ignorând în totalitate recomandările Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei citate, Colegiul reține că recursul este declarat în termen, deoarece decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 05.05.2015 și recursul a fost declarat la data de 01.06.2015.

Analizând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererile de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de avocatul Aronov Roman, în interesele lui Secikin Biolent Ahmet, va casa decizia din 05.05.2015 a Curții de Apel Chișinău și va menține hotărârea primei instanțe din 12 februarie 2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, din următoarele considerentele.

În conformitate cu art.445, alin. (1), lit. f) CPC, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 867 Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Conform art. 871 alin. (1), (2) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului. Împrumutatul trebuie să restituie bunuri de calitate și în cantitatea bunurilor primite și nimic mai mult, chiar dacă prețurile au crescut ori au scăzut.

Conform art. 572 Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Raportînd la caz, normele de drept material citate supra, Colegiul conchide că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și drept ale cauzei și întemeiat a ajuns la concluzia admiterii acțiunii înaintate de către Secikin Biolent Ahmed.

Astfel, prima instanță a stabilit că conform contractului de împrumut din 16.12.2009, întocmit în formă de recipisă (f.d. 6, 24), Secikin Biolent Ahmed i-a acordat lui Toro Grigore un împrumut în valoare de 70650 dolari SUA și 58975, 32 gr de aur (999,9°), pentru îmbunătățirea afacerii pe care o desfășura la momentul dat.

De asemenea, prima instanță corect a constatat că Toro Grigore s-a obligat, conform recipisei, să restituie suma și aurul împrumutat la data de 16.12.2009, însă în termenul stabilit Toro Grigore nu și-a onorat obligația asumată conform recipisei.

Astfel, prima instanță corect a conchis că acțiunile pîrîtului-intimat sunt contrare prevederilor legale ce guvernează litigiului dat, deoarece Toro Grigore nu a restituit suma împrumutată pînă la expirarea termenului pentru care i-a fost acordat, fapt ce a determinat încasarea de la pîrît-intimat în beneficiul reclamatului-recurent a împrumutului în valoare de 70650 dolari SUA și 58975, 32 gr de aur (999,9°), prin hotărîrea adoptată la data de 12.02.2013.

Colegiul notează că instanța de apel eronat a apreciat drept probă pertinentă raportul de expertiză nr. 1022 din 02.06.2014, deoarece însăși din concluzia acestuia rezultă că nu a fost posibil de stabilit dacă semnătura din numele lui Toro Grigore a fost executată de el însăși sau de către o altă persoană. Or, Toro Grigore nu a prezentat mostre de semnătură la solicitarea executorului raportului de expertiză.

Respectiv, Colegiul conchide că raportul de expertiză menționat supra nu putea fi pus la baza respingerii pretențiilor înaintate de Secikin Biolent Ahmet față de Toro Grigore, deoarece nu se indică în concluziile raportului că recipisa nu a fost semnată de Toro Grigore, ci doar că nu a fost posibil de stabilit dacă semnătura a fost efectuată de Toro Grigore.

Tot aici, Colegiul menționează că efectuarea expertizei a fost dispusă la cererea reprezentanților lui Toro Grigore care au invocat că recipisa nu a fost semnată de către pîrît, însă nici de către reprezentanții pîrîtului, nici de către Toro Grigore nu au fost depuse suficiente eforturi pentru a pune la dispoziția expertului mostre de semnături și scrisului lui Toro Grigore pentru a se putea face o concluzie categorică referitor la apartenența semnăturii.

Respectiv, Colegiul concluzionează că pîrîtul, în conformitate cu art. 118 CPC nu a dovedit circumstanțele pe care le invocă.

Colegiul relevă că instanța de apel casînd hotărîrea instanței de fond a aplicat eronat speței art. 138 alin. (4), art. 139 alin. (1), (4), art. 466 alin. (1), (5) CPC.

În contextul dat, Colegiul reține că normele enunțate supra și invocate de către instanța de apel se referă la recunoașterea actelor eliberate, redactate sau legalizate de

autorități competente străine, pe cînd la momentul întocmirii recipisei, datată cu 16.12.2009, nici Secikin Biolent Ahmet și nici Toro Grigore nu aveau calitatea autorității competente străine sau a persoanei cu funcții de răspundere.

Respectiv, Colegiul notează că recipisa a fost eliberată de o persoană fizică, care este cetățeanul Republicii Moldova și nici de cum o autoritate de competență străină.

Odată fiind stabilit că recipisa menționată este un înscris întocmit de o persoană fizică, aceasta nu poate fi calificată ca act oficial eliberat de o autoritate străină și care urmează a fi și supralegalizată.

Ori, art. 466 alin. (1) CPC prevede că actele oficiale eliberate, redactate sau legalizate, în conformitate cu legislația străină și în forma stabilită, de organe competente străine în afara Republicii Moldova în privința cetățenilor sau organizațiilor ei ori persoanelor străine pot fi prezentate instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova numai dacă sînt supralegalizate pe cale administrativă ierarhică și, ulterior, de misiunile diplomatice sau de oficiile consulare ale Republicii Moldova.

Din sensul legii rezultă că actele oficiale urmează a fi supralegalizate pe cale administrativă ierarhică.

Recipisa din speță, mai întîi, nu poartă caracter de act oficial și mai mult ca atît nu există o cale administrativă pentru supralegalizarea acesteia, deoarece atît Secikin Biolent Ahmet, cît și Toro Grigore sunt persoane fizice și nu organe competente de a elibera acte oficiale.

De asemenea, nu poate fi reținut de către instanța de recurs argumentul instanței de apel, precum că în speță urmează a fi aplicate prevederile art. 446 alin. (5) CPC, conform căruia actele încheiate într-o limbă străină se prezintă în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova în traducere în limba moldovenească, cu autentificarea traducerii în modul stabilit.

La capitolul dat, Colegiul reține că prin prisma actelor normative atît la nivel național, cît și internațional și anume Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești nr. 3465 din 01.09.1989, Legea privind aprobarea Concepției politicii naționale a Republicii Moldova nr. 546 din 19.12.2003 și Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19.07.2001, limba rusă în Republica Moldova nu poate fi calificată ca o limbă străină.

În aceste împrejurări, Colegiul reține că instanța de fond corect a identificat natura relațiilor dintre părți, proporționalitatea executării obligațiilor contractuale precum și consecințele acțiunilor părților contractante și hotărîrea din data de 12 februarie 2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și cu respectarea normelor de drept procedural, și urmează a fi menținută, iar decizia din data de 05.05.2015 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit.f) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat avocatul de Aronov Roman, în interesele lui Secikin Biolent Ahmet.

Se casează decizia din 05.05.2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Secikin Biolent Ahmet împotriva lui Toro Grigore privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată cu menținerea hotărârii din 12 februarie 2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinăua

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Liliana Catan

Oleg Sternioală